

Delegatura w Lublinie
20-079 Lublin, ul. Dolna 3-go Maja 5
Tel. (0-81) 532-35-31, 532-54-48,
Fax (0-81) 532-08-26
E-mail: lublin@uokik.gov.pl

Lublin, dnia 24 sierpnia 2004 r.

RLU – 61 – 2/04/EW

Decyzja RLU Nr 29/04

I.

Na podstawie art. 23c ust. 1 i 2 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2003 r. Nr 86 poz. 804 ze zm.) oraz stosownie do art. 28 ust. 6 tej ustawy i § 6 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 19 lutego 2002 r. w sprawie określenia właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz. U. z 2002 r. Nr 18 poz. 172 ze zm.), po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego wszczętego z urzędu,

- w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:

uznaje się za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów działania Pana D. W. zam. w Ch., ul. prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą Centrum Szkoleń i Finansów z siedzibą w L, polegające na stosowaniu postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ Kodeksu postępowania cywilnego, poprzez stosowanie we wzorze „umowy uczestnictwa Członka systemu samofinansującego w celu uzyskania towaru lub środków na zakup towaru wybranego przez Członka systemu do wartości określonej w umowie” następujących zapisów:

- I. Postanowienie § 5 wzorca Umowy „Członkiem systemu samofinansującego CSiF może zostać osoba fizyczna o pełnej zdolności do czynności prawnych, osoba prawna lub nie posiadająca osobowości prawnej jednostka organizacyjna, której przepisy szczególne przyznają podmiotowość prawną, która przejmuje na siebie i w pełni respektować będzie prawa i obowiązki wynikające z treści umowy CSiF”.

- II. Postanowienie § 19 wzorca Umowy ” Jeśli przez kolejne dwa miesiące nie zostanie zgromadzona dostateczna liczba rat potrzebna do dokonania przyznania Prezes CSiF wstrzymuje przyznania i przystąpi do likwidacji grupy lub za pisemną zgodą wszystkich Członków grupy zastosuje rozwiązanie, które umożliwi funkcjonowanie systemu zgodnie z obowiązującymi zasadami w sferze organizacji, wybierając optymalne kryteria na bazie dostępnych środków i możliwości”.
- III. Postanowienie § 20 wzorca Umowy: 1. Rozliczenie zgromadzonych funduszy po likwidacji nastąpi w następującej kolejności:
- zostaną zwrócone należności stanowiące własność CSiF,
 - zostaną wypłacone zaległe koszty administracyjne z tytułu licytacji,
 - zostaną pokryte straty powstałe w grupie z powodów niezawinionych przez CSiF,
 - zostaną zwrócone uczestnikom systemu, którym dokonano przyznania , a nie zostało ono zrealizowane z przyczyn niezależnych od CSiF,
 - zostaną zwrócone uczestnikom systemu, którzy zrezygnowali bądź zostali wykreśleni.
2. W przypadku, gdyby w likwidowanej grupie zgromadzone fundusze nie wystarczyły na całkowite pokrycie podlegające zwrotowi wkładów, zwrot dokona się proporcjonalnie do wniesionych wkładów (rat podstawowych) poszczególnych Członków”.
- IV. Postanowienie § 26 pkt 7 wzorca Umowy ” Członek systemu, który po podpisaniu umowy chce się z niej wycofać po terminie określonym w § 32 pkt 9 traci kwotę wpłaconą tytułem wpisowego i kosztów administracyjnych”.
- V. Postanowienie § 32 pkt 6 wzorca Umowy: „, Wszelkie spory mogące wyniknąć w związku z wykonywaniem postanowień Umowy strony zobowiązują się rozstrzygać polubownie, a w przypadku nie dojścia do porozumienia właściwym do ich rozstrzygnięcia będą sądy powszechne w Ch.”,
- co stanowi naruszenie art.23a ust. 1 i 2 ww. ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów,

oraz nakazuje zaniechanie jej stosowania.

II.

Na podstawie art. 23c ust. 2 zobowiązuje się Pana D. W. zam. w Ch. prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą Centrum Szkoleń i Finansów z siedzibą w L., do opublikowanie w terminie 14 dni od daty uprawomocnienia się niniejszej decyzji treści jej sentencji, tj. punktu I decyzji w lokalnym dzienniku we wszystkich miastach Polski, gdzie znajdują

się i znajdowały się w latach 2003 i 2004 oddziały firmy i gdzie działają lub działali jej pośrednicy oferujący konsumentom udział w tym systemie samofinansującym się.

Uzasadnienie

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów ustalił, co następuje:

25 września 2003 r. zostało wszczęte postępowanie wyjaśniające przeciwko Panu D. W. prowadzącemu działalność gospodarczą pod firmą Centrum Szkoleń i Finansów z siedzibą w L. w sprawie wstępnego ustalenia, czy nastąpiło naruszenie uzasadniające wszczęcie postępowania w sprawie zakazu stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. W trakcie tego postępowania przeprowadzono dwie kontrole w siedzibie firmy. W ich wyniku ustalono, że właścicielem firmy Centrum Szkoleń i Finansów w L. jest Pan D. W. zam. w Ch. Osoba ta prowadzi działalność na podstawie zaświadczenia o prowadzeniu działalności gospodarczej wydanego przez Urząd Miejski w Ch. Działalność firmy pod nazwą Centrum Szkoleń i Finansów obejmuje: udzielanie pożyczek lombardowych, kredytów bankowych, pożyczek SKOK, kredytów hipotecznych, ubezpieczenia w II i III filarze, usługi doradcze, **organizowanie grup samofinansujących się**, oddłużanie klientów na zlecenie różnych firm. Firma działa poprzez agentów, którzy podpisują umowy w imieniu CSiF. W trakcie kontroli pozyskano wzorce umów celem ich analizy pod kątem zgodności z przepisami prawa. W uzupełnieniu kontroli przedsiębiorca poinformował, że w ramach systemu samofinansującego się zawarłdane stanowiące tajemnice przedsiębiorcy umowy z konsumentami, z czego wykreślono osoby, osób zrezygnowało po podpisaniu umowy, dokonano przyznań z tego powinno być wypłaconych 36, a faktycznie jest Suma wpłat wszystkich klientów to zł. Zdaniem przedsiębiorcy klienci byli informowani o zasadach działania grup samofinansujących się i warunkach zawieranej umowy.

Postanowieniem z dnia 13 stycznia 2004 r. zostało wszczęte z urzędu postępowanie administracyjne w związku z podejrzeniem stosowania przez Pana D. W. prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą Centrum Szkoleń i Finansów z siedzibą w L. praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów poprzez bezprawne w nie działanie polegające na stosowaniu we wzorce „, umowy uczestnictwa Członka systemu samofinansującego w celu uzyskania towaru lub środków na zakup towaru wybranego przez

Członka systemu do wartości określonej w umowie” niedozwolonych klauzul umownych wpisanych do Rejestru niedozwolonych klauzul umownych, o którym mowa w art. 479⁴⁵ Kodeksu postępowania cywilnego w brzmieniu:

- I. Postanowienie § 5 wzorca Umowy „Członkiem systemu samofinansującego CSiF może zostać osoba fizyczna o pełnej zdolności do czynności prawnych, osoba prawna lub nie posiadająca osobowości prawnej jednostka organizacyjna, której przepisy szczególne przyznają podmiotowość prawną, która przejmuje na siebie i w pełni respektować będzie prawa i obowiązki wynikające z treści umowy CSiF”.
- II. Postanowienie § 19 wzorca Umowy” Jeśli przez kolejne dwa miesiące nie zostanie zgromadzona dostateczna liczba rat potrzebna do dokonania przyznania Prezes CSiF wstrzymuje przyznania i przystąpi do likwidacji grupy lub za pisemną zgodą wszystkich Członków grupy zastosuje rozwiązanie, które umożliwi funkcjonowanie systemu zgodnie z obowiązującymi zasadami w sferze organizacji, wybierając optymalne kryteria na bazie dostępnych środków i możliwości”.
- III. Postanowienie § 20 wzorca Umowy: 1. Rozliczenie zgromadzonych funduszy po likwidacji nastąpi w następującej kolejności:
 - zostaną zwrócone należności stanowiące własność CSiF,
 - zostaną wypłacone zaległe koszty administracyjne z tytułu licytacji,
 - zostaną pokryte straty powstałe w grupie z powodów niezawinionych przez CSiF,
 - zostaną zwrócone uczestnikom systemu, którym dokonano przyznania , a nie zostało ono zrealizowane z przyczyn niezależnych od CSiF,
 - zostaną zwrócone uczestnikom systemu, którzy zrezygnowali bądź zostali wykreśleni.2. W przypadku, gdyby w likwidowanej grupie zgromadzone fundusze nie wystarczyły na całkowite pokrycie podlegające zwrotowi wkładów, zwrot dokona się proporcjonalnie do wniesionych wkładów (rat podstawowych) poszczególnych Członków”.
- IV. Postanowienie § 26 pkt 7 wzorca Umowy ” Członek systemu, który po podpisaniu umowy chce się z niej wycofać po terminie określonym w § 32 pkt 9 traci kwotę wpłaconą tytułem wpisowego i kosztów administracyjnych”.
- V. Postanowienie § 32 pkt 6 wzorca Umowy: „ Wszelkie spory mogące wyniknąć w związku z wykonywaniem postanowień Umowy strony zobowiązują się rozstrzygać polubownie, a w przypadku nie dojścia do porozumienia właściwym do ich rozstrzygnięcia będą sądy powszechne w Ch.”,

co mogło stanowić naruszenie art.23a ust. 1 i 2 ww. ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

W odpowiedzi na wszczęcie postępowania administracyjnego Pan D. W. wskazał, co następuje:

1. ustalenia zawarte w umowach o uczestnictwo w systemie samofinansującym były indywidualnie uzgadniane ze wszystkimi członkami systemu, a uczestnik miał realny wpływ na treść zawieranej umowy poprzez negocjowanie jej warunków,
2. przedstawiony wzorzec ma charakter jedynie przykładowy, zaś decyzja o podjęciu negocjacji leży zawsze w gestii osoby zawierającej umowę,
3. przedstawiony wzorzec umowy nie jest wzorcem w rozumieniu art. 384 i następnego Kodeksu cywilnego,
4. zakwestionowane zapisy wzorca umownego nie są identyczne z zapisami klauzul wpisanych do Rejestru klauzul niedozwolonych.

W trakcie prowadzonego postępowania administracyjnego zwrócono się do Pana D. W. o przedstawienie kopii tych umów, których warunki zostały z klientami indywidualnie wynegocjowane i zawierają zapisy odmienne od tych zawartych we wzorcu Umowy. Poproszono również o nazwiska osób celem sprawdzenia losowo wybranych klientów, a nie wskazanych imiennie przez przedsiębiorcę, czy negocjowano z nimi zawarte umowy i na czym te negocjacje polegały. Pan D. W. odmówił udostępnienia tych danych.

Wobec powyższego w dniach 18 – 19 maja 2004 r. przeprowadzono w siedzibie Centrum Szkoleń i Finansów ponowną kontrolę, której przedmiotem było badanie zgodności wzorców umów stosowanych przez tę firmę z wzorcem takiej umowy dostarczonej Delegaturze UOK i K w Lublinie.

Badaniu poddano umowy zawarte przez CSiF z klientami w 2004 r. W sumie 24 umowy. Wszystkie zbadane umowy były zgodne w swojej treści z wzorcem umowy dostarczonym Delegaturze stanowiącym załącznik nr 1 do protokołu. W niektórych umowach inaczej numerowane były paragrafy, jednak to w żaden sposób nie zmieniło treści umowy z klientem.

Wobec powyższego Prezes UOK i K zważył, co następuje:

Zgodnie z treścią art. 23a ust.1 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. u. z 2003 r. Nr 86 poz. 804 ze zm.) przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie bezprawne działania przedsiębiorcy. Nie jest zbiorowym interesem konsumentów suma indywidualnych interesów konsumentów.

Zgodnie z art. 23a ust. 2 wskazanej wyżej ustawy, za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów uważa się w szczególności stosowanie

postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone.

Dla uznania działania przedsiębiorcy za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów opisaną w powołanym wyżej przepisie art. 23a ust. 2 niezbędne jest, aby wystąpiły łącznie następujące przesłanki:

- stosowanie przez przedsiębiorcę wzorca umowy,
- uznanie za niedozwolone wyrokiem Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów określonych postanowień wzorca umowy,

- wpisanie określonych postanowień uznanych za niedozwolone do Rejestru prowadzonego przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów.

Wzorec umowy to doktrynalne określenie wszelkich jednostronnie przygotowanych z góry przed zawarciem umowy, gotowych klauzul umów w postaci warunków umów, ich wzorów, regulaminów itp. (E. Łętowska Prawo umów konsumenckich, C.H. Beck 2002, s. 292).

Za takie też należy uznać stosowane przez Pana D. W. warunki umowy, które stanowią zbiór klauzul opracowanych przez niego jednostronnie przed zawarciem umowy, bez udziału kontrahentów, którzy nie mieli możliwości negocjowania i modyfikacji zaproponowanych im zapisów w zawartych w umowach.

Wskazuje na to zapis umieszczony na standardowym druku, o takich samym wyglądzie stosowanym przy zawieraniu umów z konsumentami wedle którego „ Członkiem systemu samofinansującego CSiF może zostać osoba fizyczna o pełnej zdolności do czynności prawnych, osoba prawna lub nie posiadająca osobowości prawnej jednostka organizacyjna, której przepisy szczególne przyznają podmiotowość prawną, która przejmuje na siebie i w pełni respektować będzie prawa i obowiązki wynikające z treści umowy CSiF”.

W trakcie prowadzonego przeciwko temu przedsiębiorcy postępowania administracyjnego ustalono, że posługiwał się on jednym wzorcem umowy wobec wszystkich konsumentów. Zmiana numeracji poszczególnych paragrafów nie może być traktowana, jako dowód na odmienną treść umowy zawartej z konsumentem, gdyż w zakresie brzmienia postanowień umowy jej treść w żaden sposób nie odbiega od innych umów zawieranych z konsumentami. Zatem nie może ostać się twierdzenie Pana D. W., że warunki umowy były każdorazowo negocjowane z konsumentem. W postępowaniu dowodowym przedsiębiorca ten nie był w stanie przedstawić ani jednej podpisanej umowy z konsumentem o brzmieniu innym, aniżeli zgodny z wzorcem badanym przez Prezesa UOK i K.

Posługiwanie się przez przedsiębiorcę jednostronnie ustalonym wzorcem umownym, a za taki należy uznać wzorec umowny stosowany przez Pana D. W. może prowadzić do zachwiania równowagi stron stosunku prawnego, jaki powstaje wskutek zawarcia umowy z wykorzystaniem wzorca. Brak

możliwości oddziaływania konsumenta na treść postanowień wzorca umowy ogranicza swobodę oceny przez niego sytuacji i ułożenia stosunku prawnego wedle uznania konsumenta, co prowadzić może do nierównomiernego – na niekorzyść konsumenta – rozłożenia uprawnień i obowiązków stron umowy.

Z tych też względów wzorce umowne w polskim systemie prawnym mogą być poddane kontroli abstrakcyjnej, której dokonuje się niezależnie od tego, czy dany wzorzec umowny był, czy też nie był zastosowany w konkretnej umowie i która może obejmować zarówno cały wzorzec, jak i jego fragment. Kontrola abstrakcyjna dokonywana jest przez Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w postępowaniu w sprawach o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone (art. 479³⁶ - 479⁴⁵ k.p.c.).

Stosownie do treści art. 479⁴⁵ k.p.c. postanowienie wzorca umowy uznane za niedozwolone wyrokiem Sądu zostaje wpisane do prowadzonego przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone. Następnie zgodnie z art. 479⁴³ k.p.c. od chwili wpisania postanowienia do Rejestru, prawomocny wyrok, na podstawie którego dokonano wpisu, ma skutek wobec osób trzecich. Zakaz stosowania w obrocie klauzul wpisanych do rejestru dotyczy, zatem wszystkich przedsiębiorców wykorzystujących wzorce umowne przy zawieraniu umów z konsumentami.

Z uwagi na rozszerzoną skuteczność wyroku w sprawie o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone, klauzula wpisana do Rejestru spełnia funkcję podobną do przepisów prawa. Oceniając zatem treść zapisów wykorzystywanych przez przedsiębiorców we wzorach umowy należy posługiwać się wykształconymi w praktyce orzeczniczej i nauce prawa regułami interpretacji prawniczej. Wobec tego, nie jest niezbędne, aby postanowienie wpisane do Rejestru było literalnie identyczne z postanowieniem z nim porównywalnym. Do stwierdzenia, że przedsiębiorca stosuje we wzorcu umowy postanowienie uznane za niedozwolone konieczne jest ustalenie, iż treść kwestionowanego postanowienia jest tożsama z treścią klauzuli wpisanej do Rejestru, ustaloną na podstawie wykładni tejże klauzuli, wskazując na identyczny zamiar, czy skutek prawny.

Orzeczeniem Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Antymonopolowy (obecnie Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów) z dnia 27 marca 2002 r. (sygn. akt XVII Amc 41/01) uznano za niedozwolone postanowienie wzorca umowy o treści: „uczestnik przyjmuje na siebie całość praw i zobowiązań wynikających z niniejszej umowy”. Postanowienie powyższe zostało wpisane do Rejestru dnia 15.10.2002 r.

Wskazane w pkt I niniejszej Decyzji postanowienie § 5 wzorca umowy „ Członkiem systemu samofinansującego może zostać osoba fizyczna o pełnej

zdolności do czynności prawnych, osoba prawna lub nie posiadająca osobowości prawnej jednostka organizacyjna, której przepisy szczególnie przyznają osobowość prawną, która przejmując na siebie i w pełni respektować będzie prawa i obowiązki wynikające z treści umowy CSiF” nie jest, co prawda identyczne z treścią klauzuli wpisanej do Rejestru, jednakże różnice są nieznaczne. Określenie osoba fizyczna o pełnej zdolności do czynności prawnych, jako członek systemu samofinansującego się, nie oznacza nikogo innego, jak uczestnika. Pomimo braku literalnej identyczności przedstawionych zapisów są one tożsame w skutkach albowiem prowadzić mogą do sytuacji, w których obowiązki konsumenta kreowane są przez postanowienia, z którymi nie miał on możliwości zapoznania się przed zawarciem umowy.

W wyroku z dnia 27 lutego 2002 r. (sygn. akt XVII Amc 27/01) Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Antymonopolowy uznał za niedozwolone postanowienie o treści: „ W przypadku, gdy w ciągu dwóch kolejnych miesięcy nie zostanie zebrany fundusz grupy, pozwalający na zakup jednego Produktu, MeCom jest upoważnione do przedterminowej likwidacji grupy lub podjęcia innych kroków, które posłużą interesom grupy i umożliwią dalsze funkcjonowanie w Systemie Klientom, którzy wypełnili swoje zobowiązania terminowo”. Postanowienie powyższe zostało wpisane do Rejestru dnia 23 sierpnia 2002 r. Postanowienie zawarte we wzorcu umowy stosowanym przez Pana Dariusza Wronę o treści: „ Jeśli przez kolejne dwa miesiące nie zostanie zgromadzona dostateczna ilość rat potrzebna do dokonania przyznania, Prezes CSiF wstrzymuje przyznania i przystąpi do likwidacji grupy lub za pisemną zgodą wszystkich Członków grupy zastosuje rozwiązanie, które umożliwi funkcjonowanie systemu zgodnie z obowiązującymi zasadami w sferze organizacji, wybierając optymalne kryteria na bazie dostępnych środków i możliwości” zawiera w swej treści tożsame rozwiązanie, co w klauzuli wpisanej do Rejestru. Otóż umożliwia ono Prezesowi CSiF likwidację grupy lub wybór bliżej nie określonych metod i środków kontynuowania tej działalności. Porównywane zapisy pomimo, że różnią się w swej literalnej treści prowadzą do identycznego skutku, którym jest przyznanie kontrahentowi konsumenta uprawnienia do jednostronnego wpływania w sposób wiążący na kształt łączącego strony stosunku prawnego, poprzez zamieszczenie we wzorcu umowy klauzuli przewidującej postanowienia, z którymi konsument nie ma możliwości zapoznać się przed zawarciem umowy. Sprecyzowanie tych treści następuje dopiero w razie wystąpienia sytuacji określonej przez zakwestionowaną klauzulę, tj. w przypadku braku zgromadzenia w obrębie grupy samofinansującej się w ciągu dwóch kolejnych miesięcy środków pieniężnych niezbędnych do dokonania przyznania.

Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów wyrokiem z dnia 27 listopada 2002 r. sygn. akt XVII Amc 56/01 uznał za niedozwolone postanowienie wzorca umowy o treści:

„ 2. Fundusze jakie ewentualnie pozostaną po likwidacji grupy, zostaną przeznaczone na: a) na pokrycie strat powstałych w grupie z powodów niezawinionych przez Prestige (np. niemożliwość wyegzekwowania zadłużenia od Uczestników Grupy lub poręczycieli) ; b) wypłatę rat podstawowych Uczestnikom Grupy, którym nie został przydzielony Towar, a którzy zrezygnowali lub zostali wykluczeni, zgodnie z zasadami określonymi w art. 14 i art. 15. 3. Jeżeli będące w dyspozycji Prestige środki finansowe będą niewystarczające dla całkowitego zaspokojenia wierzytelności w powyższej kolejności płatności, należności dokonywane będą proporcjonalnie do wysokości wpłat każdego Uczestnika Grupy. 4. Jakikolwiek zmniejszenie się funduszy grupy wywołane przez zadłużenia nie uwzględnione w tej umowie, a niezależne od Prestige, będzie obciążało proporcjonalnie Uczestników Grupy”.

Klauzula ta wpisana została do Rejestru prowadzonego przez Prezesa UOK i K dnia 25 marca 2003 r.

W warunkach umowy stosowanych przez Pana D. W. znajdują się zapisy, o treści: „1. Rozliczenie zgromadzonych funduszy po likwidacji nastąpi w następującej kolejności:

- zostaną zwrócone należności stanowiące własność CSiF,
- zostaną wypłacone zaległe koszty z tytułu licytacji,
- zostaną pokryte straty powstałe w grupie z powodów niezawinionych przez CSiF,
- zostaną zwrócone uczestnikom grupy, którzy zrezygnowali lub zostali wykreśleni.

2. W przypadku, gdyby w likwidowanej grupie zgromadzone fundusze nie wystarczyły na całkowite pokrycie podlegające zawrotowi wkładów, zwrot dokona się proporcjonalnie do wniesionych wkładów (rat podstawowych) poszczególnych Członków”. Te zapisy pomimo, że nie są identyczne w swej treści z zapisem uznanym za klauzulę niedozwoloną wyczerpują znamiona klauzuli wpisanej do Rejestru, a nawet w sposób bardziej restrykcyjny dotyczą konsumentów. Zapisy te umożliwiają organizatorowi systemu samofinansującego się pełny zwrot wszelkich kosztów w przypadku likwidacji grupy, nawet tych, które z tą likwidowaną grupą nie są związanych, a dotyczących całego systemu, w którym działa CSiF (należności stanowiące własność CSiF, wypłacone zaległe koszty administracyjne z tytułu licytacji).

Konsekwencją takich zapisów może być to, że członkowie likwidowanej grupy zostaną zmuszeni do pokrycia wszelkich strat, w tym i zawinionych przez CSiF, a zwrot wpłaconych przez nich środków finansowych będzie bardzo utrudniony lub wręcz niemożliwy.

Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Antymonopolowy wyrokiem z dnia 03 października 2001 r., sygn. akt XVII Amc 18/01 uznał za niedozwolone stosowanie w umowach z konsumentami następujących postanowień umownych: „ W przypadku, gdyby klient podpisał Umowę i zrezygnował z uczestnictwa w systemie zanim otrzyma informację o przynależności do grupy, a więc przed wpłaceniem pierwszej raty, Spółka przyjmie jego rezygnację zatrzymując opłatę wstępną, która w żadnym przypadku nie podlega zwrotowi”. Postanowienie to zostało wpisane do Rejestru dnia 22 kwietnia 2003 r.

Zapisy stosowane przez Pana D. W. o treści: „ Członek systemu, który po podpisaniu umowy chce się z niej wycofać po terminie określonym w § 32 pkt 9 traci kwotę wpłaconą tytułem wpisowego i kosztów administracyjnych” są w swej treści takie same, jak wskazane wyżej w klauzuli wpisanej do Rejestru. Zapis ten jest ponadto bardziej restrykcyjny, bowiem klient traci także opłaty administracyjne oprócz opłaty wstępnej. Zapis działa, zatem na niekorzyść konsumenta praktycznie zniechęcając go do wystąpienia z systemem, gdyż wówczas nie ma możliwości zwrotu wpłaconych kwot.

Wreszcie w orzeczeniu z dnia 04 czerwca 2003 r. (sygn. akt XVII Amc 60/02) Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów uznał za niedozwolone postanowienie o treści: ”Strony niniejszej umowy zobowiązują się do dołożenia wszelkich starań w celu polubownego rozstrzygnięcia ewentualnych sporów. Sądem właściwym do rozstrzygania będzie sąd miejsca siedziby EFB”. Postanowienie to wpisano do Rejestru dnia 14 sierpnia 2003 r.

W warunkach umowy stosowanych przez Pana D. W. znajduje się zapis o treści: „ Wszelkie spory mogące wyniknąć w związku z wykonywaniem postanowień umowy strony zobowiązują się rozstrzygać polubownie, a w przypadku nie dojścia do porozumienia właściwym sądem do ich rozstrzygnięcia będą sądy powszechne w Ch.”. Klauzule te odróżnia jedynie podmiot – przedsiębiorcy stosujący klauzule we wzorcu umownym. Skutek tych zapisów jest identyczny – narzucają rozpoznanie sporu pomiędzy stronami umowy przez sąd miejsca siedziby przedsiębiorcy posługującego się wzorcem umownym.

W świetle powyższego należy stwierdzić, że zostały spełnione ustawowe przesłanki z art. 23a ust. 2 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. u. z 2003 r. Nr 86 poz. 804 ze zm.). Stosowane przez Pana D. W. prowadzącej działalność gospodarczą pod nazwą Centrum Szkoleń i Finansów w warunkach umowy klauzule pomimo, że różnią się literalnie od klauzul wpisanych do rejestru, jednak różnice te są nieznaczące, zaś treść porównywalnych klauzul i ich skutki dla konsumentów są identyczne. Niewątpliwie jest zatem, że poprzez takie działania Pan D. W. naruszył zbiorowe interesy konsumentów. Stosowany przez niego wzorzec umowy zawiera postanowienia wpisane do Rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o których mowa w art. 479⁴⁵ Kodeksu postępowania cywilnego.

W pkt II decyzji nakazano publikację jej treści w środkach masowego przekazu celem poinformowania konsumentów o stwierdzonych w stosunku do nich naruszeniach prawa przez właściciela CSiF. Działanie to ma spełniać również funkcję prewencyjną, aby w przyszłości ustrzec innych potencjalnych konsumentów przed skutkami zakazanego prawem działania tego przedsiębiorcy.

W tym stanie rzeczy orzeczono jak w sentencji niniejszej decyzji.

Od niniejszej decyzji, na podstawie art. 78 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2003 r. Nr 86 poz. 804 ze zm.), przysługuje stronie odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – Delegatura w L., w terminie dwóch tygodni od dnia doręczenia decyzji.

Otrzymuje:

Pan

D W

Centrum Szkoleń i Finansów

Decyzja została podpisana z upoważnienia Prezesa UOKiK przez dyrektora Delegatury UOKiK w Lublinie Ewę Wiszniowską